

IZ RIJEKE.

Riječko se pitanje ne da riješiti, već samo poboljšati. - Jedan kongres. - Hoće da ide u cirkus. - Čestitana. - One tri.

Prije nekoliko dana donijela je «Vedetta» jedan vrlo ozbiljan članak i to pod naslovom: «Riječki problem». U tom članu naišli smo prvi put na tvrdnju, da se pitanje riječke luke u današnjim prilikama ne može da riješi. Prije se držalo, da je to riješenje i u današnjim prilikama moguće, ali nakon ovih nekoliko godina teškog natezanja, stunulo je svima u oči, da je svemu kriva... politika, koja da je u pitanju Rijeke sasvim zatajala, a tako je zatajilo i sve, što se odnosi na procvat i napredak ovoga grada. A ko je kriv, da je ta politika zatajala?

Sve prvašnje italijanske vlade, odgovarajući članak Teo dele pogriješile, što su iz Londonskog pakta izostavile onaj famozni pakt, koji se i danas nazivlje «Rimskim paktom», i što su italijanski predstavnici za vrijeme mirovnih pregovora u Parizu bili onako neodređeni i neodlučni.

Aneksija Rijeke nesumnjivo je veliko djelo, ali prilike — osobito trgovačke — nisu se ni time znatno popravile. S uvozom i izvozom stojimo od prilike ondje, gdje smo bili prije tri godine. Ni ovdje prilike u gradu nisu se popravile. Kriza postaje sve akutnija, premda je Nacionalna vlada učinila, a i još čini sve moguće, da se te nevolje poprave. Sve to pokazuje, da se u riječkom pitanju pričaju neki dublji uzrok, neko skriveno zlo, od kojega nije niko mogao da ga ostobodi. Zlo, od kojega trpi Rijeku, ne da se laiko odstraniti. Tu bi pomogao jedino jedan radikalni lijek (rat), ali mi ga — veli «Vedetta», ne možemo da dozovemo u pomoć.

I tako riječki problem ostaje — problem, koji se potpuno riješiti ne da. Neka mala pomoć našla bi se u nastojanju, da se raznim «aproveđimentima» prijeđe donekle poboljšati, i da se već sada postojećim tvornicama omogućiti rad. Tranzitna trgovina lijepa je stvar, ali od nje ima grad razmjerno malo koristi. Tvornica je drugo: od nje ima svak koristi, od radnika pa do najvišeg inžinira. Zato «Vedetta» i preporuča ozdravljenje riječke industrije, i to je ono, što ona najviše i postavlja na srce ministru financija Volpiju, uvjeren da bi se time ekonomske prilike grada znatno popravile, a to da bi za sada dostajalo.

Sve je ovo lijepo, ali nije sasvim tačno ni na mjestu. Dobro je da jadicujemo, što nam grad propada, i da bacamo za to krivnju na druge, ali moramo biti iskreni i priznati, da je Rijeku pod Mađarskom bila u nekom posebnom položaju, koji je rat do temelja preokrenuo. Sve što se prije rata na Rijeku radilo, bilo je napereño u glavnom protiv Trsta, gdje su se sticali najveći austrijski interesi. Tio konkurenciji imala je Rijeku da zahvali svoj predratni porast — kao i sve one milijarde, što ih je u ono doba ovamo bacala Mađarska, hoće li se što put do istih Trst sve druge luke na Jadranu. Danas se svate to promijenilo. Rijeku nije i ne može biti ono, što je bila, a to je ono što mnogim našim ekonomistima ne ide nikako u glavu.

Upatit' svemu tomu na Rijeku se živi. Jedan kongres ovih dana imali u našem gradu. Jedan kongres — kongres filateliki. Na tom kongresu bilo je mnogo filatelista ne samo iz Rijeke nego i izvana. Tko su ti filatelisti? To su vam žene i muškarci, koji sakupljaju poštanske marke iz svih krajeva ovoga svijeta. Oni to čine s velikim veseljem i oduševljenjem. Da slučaji nako saznanu, da čete vi do koji dan primiti kakvo pismo iz Transvala ili iz Montevidea ili iz kojega drugoga mjesta, oni će vas neprestano napastovati i ne će vam dati mira, dok ne dodje pismo i dok im vi ne date ili ne prodate onu marku na kuverti. Jer oni ih kupuju tako veće upotrabljene marke. Više puta će za jednu riječku marku dati i stotinu i više lira. Filatelisti imadu i svoje novine, koje se have samo tim njihovim markama, a drže one i svoje kongrese i to svake godine u kojom drugom gradu. Ove godine zapala je ta čast našu Rijeku. Kao svi kongresi na svijetu tako se je i ovaj filateliki završio jednim sjajnim banketom kod Bonavie, što je također vrijedno da se napomene.

Prošle sedmice imali smo mi na Rijeku i jednu malu senzaciju. Trgovac šifona, neki Halpern, ima sina, mladica od osamdeset godina. Ima i nekakvu filijalku u Lovranu, i njegov sin Maks išao bi svaki dan nekakvim kamionom onamo, da rasproda šifone, što bi ih donio iz Rijeke. Tako je u on jednoj nedjelji otišao po istom postu, ali se u veće nije vratio. Otac je mislio, da će zbog prevelike vrućine prenoćiti u Lovranu, pa da će se vratiti u ponedjeljak u jutro. Medjutim mladica nije bilo ni u ponedjeljak u jutro ni u veće. Sjutradan ode otac sav zabrinut u Lovran, i promislite, kako se preplasio, kad su mu tamo rekli, da njegovva sina nije uopće ni bilo u Lovranu i to u sve ovdane. Što će sada jedan otac, nego ih kviastima? I vlasti su počela da traže lijevo i desno, ali mladom Maksu nigdje ni traga ni glasa. Napokon se je ipak našao i to u... Cirkusu Cavata, koji se sada nalazi u Opatiji. Već je bio primljen u službu, kao lakrdijaš. Cavata ga je pitala: «Čessa ti sa far?»

— Asinade — odgovorio je mladić, i oni su ga pridržali. Sad je opet kod oca, ali se ne zna, kako će dugo ostati u njega. I tako evo: neko bi htio da udje kao komedijaš u kinematograf, drugi u cirkus, a treći... ej, Bog vidio i djecu!

«Vedetta» je uvela jedan vrlo lijep običaj. Jedan od njezinih saradnika ima nagod, da svaki dan pogleda u koledar, da vidi, koji je svetac i da potraži, nosi li ono ime koji ministar ili kakva druga uzvazena ličnost. Tako je bilo i na dan sv. Alojzija. Ispostavilo se, da to ime nosi i ministar Federzoni, i «Vedetta» se odmah požurila, da mu čestita. Tako je bilo i na Ivanje. Svaki ministar, koji se zove Giovanni, dobio je toga dana «Vedettinu» čestitku, a dobio ju je i naš Nino Host-Venturi i dr. Stiglić, koji se inače po domacu zove — John. A tako će valjda i na Petrova dobiti čestitke svi Pijerotti i Pijerete...

One tri: Danas sam došao kući vrlo srdit. Ljutio sam se na brijača, što mi nije na glavu učinio — crigu.

— A s cem će vam ju storit? Ca morda z lapisom? — narugala mi se Ninetta.

Druga: Na Rijeku ne će niko da posudjuje novac. Juče su preda mnom na Korsu išla dva prijatelja, i jedan će drugome:

— Nešto bih te zamolio, ali za Boga da to nikome ne kažeš.

— Ne boj se!

— U velikoj sam neprilici. Trebao bih par hiljada lira...

— Tako? E onda budi uvjeren, da ja to ne ću nikome da kažem.

— Ali...

— Ni za živu glavu — uvjeravao ga drugi, koji nije nikako htio da zamijne...

Posljednja: Juče je došao u jednu našu restauraciju neki stranac. Kad mu donešo račun, koji bijaše došta mastan, plati i reče konobaru, neka pozove gazdu. Gospodar dodje, a stranac će mu: — A sada molim vas, zagrlite me i poljubite! — A zašto? — upita začudjen gazda. — Zato, što je ovo prvi put i posljednji put, što se nas dvojica vidimo. Rukac.

IZ SVETVIČENTA.

Ljetina, suša, knjiga.

Odlučio sam da svojom žuljavom rukom javim o našem slabom ljetnom vremenu. Mučimo se svojim teškim radom, ali stara prijateljica naše Istre — suša — uništila nam je naše trudove. Pokosili smo sijeno, ali vrlo malo nakosili. Pšenica ne izgleda baš slaba, ali kukuruz i krumpir trpe veliku sušu. Kad gledamo naša polja, tresmo se od pomisli, kako ćemo s obitelju proći zimu. Uz teške poreze tuče nas i nesretna moda. A nisu krive samo ženske glave da je morda došla k nama, već i muškarci odgovorni. Danas ne ćeš viditi ni djevojiću kod ovaca u domaćoj nošnji, a kad vidiš mladica onako gradski odjevena, pomislio bi da je kakav doktor. Ali on razumije samo ono, što mu drugi u glavu puhnu, a to većinom samo nepaštanost govori ti, da to nije njegova briga. Samo se mladi gospodari zanimaju gospodarskim društvom, ali to samo oni, koji novac uzimlju u zajam. Dobro je udrugičiti se u dobra društva, ali nerazborito radi onaj, koji za članarinu i upisninu plaća 300 lira iz jedinog razloga da do 8 dana dignu 3000 lira. Posudjeno treba vratiti i ne koristi ti da ideš u agrikolu da uzmeš novac pa si kupiš odijelo.

Kod slabog i nerazboritog shvaćanja svih prilika što nas okružuju, nameće se i očituje sve više potreba za dobrom knjigom i novinom. Ovo su sredstva, kojima se moramo služiti u našem muškotnom radu. Dobre knjige i novine stavljaju nas na dobar put, pa ako njih slusamo ako se po njihovim uputama vladamo, ne ćemo pogriješiti. Tada smo sigurni, da će i na Svetvičentini zavladati poštenje i zadovoljstvo, odnosno olakšanje života.

IZ MALBORGHETTA.

Naši Kastavci na radnji u gorama.

Sjećamo se «Istarske Riječi» iz ovih visokih Koruških gora, pa vam se javljamo, da se znade, da smo još živi. Mi smo iz općine Matulji iz sela Ružiči, Rukavca i Vetog Brguda. Moramo da idemo truhom za kruhom u tudje krajeve, ako hoćemo da zaslužimo koju liru. Ono malo radnje, što je u Opatiji i na cesti Riječka-Volosko obavljaju većinom oni iz Jugoslavije. Oni zadovoljno rade za dvije lire na uru, jer im valuta tako donasa, ali mi za tako malu plaću ne možemo da radimo, jer su životne namirnice previše skupe. Najviše imamo biti zahvalni našem domaćem poduzetniku Franji Ružiči, koji svake godine uposlji stotinu do dvije stotine radnika, što je za nas velika sreća.

Ovdje radimo jednu cestu, nu nije tako opasan kraj, kako se je razglasilo u Kastavčini. Kada smo privezani za konop, to nije opasno. Samo da se konop otrgne, zbogom Kastavčina, i sve, paše djevojke. Na njih svaki dan mislimo, ali neka se ustroje još koji mjesec, pa će naša očet vrdjeti! Nekoje su si djevočke mislile, da ćemo za Petrovu doći kući s punim žepovima novaca, pa da ćemo odmah s njima potrošiti. No ovo par liru mi možemo zaslužiti, pa moramo mi muškarci da mislimo, kako ćemo što prištediti za crne dane.

Mi smo primili jedno pismo, da se jedan od nas radnika ovdje objesio. To je samo izmišljotina i baš onaj, za koga vele da se objesio, od srca pozdravlja sve, pak i one, koji mu smrt žele. Nek idu malo među narod da se izobrase i nek ne budu uvijek nogom u pepelu, a glavom u batvi.

Naljepše pozdravljamo sve Kastavce i sve čitaoce «Istarske Riječi». — Kastavci na radnji.

IZ BUZETA.

O našaj mljekarni.

Želimo kazati par riječi glede naše mlade mljekarske zadruge. Mi mnogi nismo smo od nje očekivali, pa još i danas očekujemo o nje štošta dobra, premda znamo za poteškoće u kojima pliva. Konkurencija pak sniženje cijene mljeka u Trstu vrlo otežava njeno poslovanje i napredovanje. Troškovi su veliki i ostali su isti, a mljeko ima samo 5—6—7 hl dnevno, što se ga odvija kamionom u Trst. Sira i maslaca veće ne pravi. Kras čini sada sam doma sir i dava samo malo mljeka mljekarni. Privatni mljekari plaćaju i mogu plaćati draže mljeko mljekodavcima, a zadruga ne može konkurirati. Mljekarne mašinama i građenjem nove mljekarske zgrade. Tu treba novca i kredita, a to oboga je manjka. Traži se pomoćnike i to od ljudi koji nisu seljaci ni marvoječki. Mi u tom pitanju ćemo samo ovo reći jako kratko: mljekarna seljacima, marvojejcima. Samo za ove je bila ustanovljena i mora i dalje ostati u seljačkim rukama.

IZ DRAŠČIĆI.

Gojenje svilaca. - Mljekarna.

Javljamo se, sa par novosti ovdave, da se znade da smo još živi, a donekle i zdravi. Svakako smo zdraviji sada nego smo bili prošle zime. Sunce i rad su najbolji lijekovi. Glede našeg gospodarstva javljamo vam, da se ove godine mnogi od nas have svilagojstvom. Danj su bili lijepi, pak su i svilci lijepi. Ali nas prestrašilo, što je neki iz naše okolice prodao svilce na Fontani po 8 lira. To je strašno! Mi svi drugi bit ćemo malo pametniji, pak ćemo ravno u Udine, gdje ćemo sigurno prodati galetu mnogo draže. Lani smo ju prodati oko 30 lira, pak zato nas ima više svilagojca ove godine. I tu smo ostali malo prevareni, ali ipak se isplati gojiti svilaca. Mi ćemo poslati jednoga ili dva čovjeka ravno u Udine sa čahurama! Nam ne će biti žao ako prodamo galetu po dnevnoj cijeni, ali varati se veće ne pustimo. Još ćemo vam javiti, da je naša mljekarska zadruga napravila nove mljekarske strojeve (mašine). Odsad će poći sve kao po loju. Mljekarna sada šalje u Trst samo 6—7 hl mljeka. Zidat ćemo još mljekarsku zgradu. Još ćemo čestitati našem usudju g. Ják. Draščiću, što mu krava otelila tri jake, zdrava telata. Zdravo sve troje, zdrava i njihova majka. Uzeta je bila fotografija teladi s majkom. — Takve krave pak sa 15—20 litara mljeka dao nam Bog!

IZ LIPE (OPĆ. JELŠANE).

Tuča. - Ples. - Pijanstvo.

U nedjelju dne 5. juna u jedan sat po podne snašla nas je velika nevolja. Više puta pohara nas ona nesretna tuča pa tako nas je i rečenog dana potukla nemilosrdno. Ne ću da opisujem litanije i jadicovke, kad opazimo uništene naše trudove. Svaki seljak, koji se zemljom bavio, dobro zna, da je u ovu doba svaka mlada biljka krhka, pa je i najmanja tuča ošteti. A ovog puta je tuča bila krupna, bilo je zrna i kao orah. U pet minuta učinila je svoj otrovan posao.

Prigovara nam se, da lipljani više puta nedjeljom plesu, pa da nas je Bog kaznio. Plesu i u drugim mjestima, pa tamo nije bilo tuče. Nije to krivo, ali ipak moram kazati ovo: Prije rata, mi smo mladji u nedjelju ranom zorum ustajali, opravili domaći posao, očistili se, pa hajd u crkvu. Kad bismo se vratili iz crkve na objed, novo bismo odijelo skinuli, a obukli staro. Otac bi kazao: «što je, sinko, za k maše, nije za k kaše». A kako je to danas. Starije ljude vidiš da nedjeljom rano ustaju, opravu domaći posao i idu u crkvu, a mladji se po krevet u protežu do podne, obuku se u najbolje odijelo pa onda u ples. A kamo? Ta ima kamo. Svake je nedjelje ples u kojem selu. Prije toga nije bilo.

Proštu nedjelju vraćajući se iz obližnjeg sela kući oko 9 sati uveče opazih u kanalu, gdje se netko miče. Za svaku sigurnost okrenem dublji kraj batine. Kad malo bolje i bliže pogledam vidim — pijan čovjek, moj kum. Dignem ga, a on opet padne s nosom u blato. Još mu velim, nek se uspravi, a on mi odvratit: «Da ta živa vina mene ne održi na mojim žilavim nogama, gdje bih desada bio». To reče, pa opet u blato. Sutradan sam pa vidio sa zakrpanim nosom.

Tuča nas uništava, ubijamo svoj život plesom i vinom pa kako da živimo kao ljudi, kad još moramo plaćati razne poreze i prireze. Budimo ljudi i sami nastojmo da olakšamo svoj život.

Franina i Jurina

Fr.: Jurino, imel bim ti reć dve besedi.

Jur.: Reci, ako ćeš i tri.

Fr.: Malo prej prišla je k mane tvoja.

Jur.: Luce, sva prestrašena. Pitam ju: — Ča vam je to, Luce? A ona mane: — Pustite me ča, ja ne znam, ča će bit z onem mojem mužem. Njemu se najbrže neć meša.

Jur.: Mane da se meša?

Fr.: Pitam ju ja: A po čem sudite, da mu se meša?

Jur.: To him i ja otel znat.

Fr.: A ona mane: — Već je nekoliko dan, da on za niš drugo ne govori ni na niš drugo ne misli nego na muhi.

Jur.: Ahahahaha! — Vidi ti žensku glavu! Ne razume pak ne razume...

Fr.: Dobro je, Jurino, neka ne razume.

Ma ja bim svedjedo otel malo znat, ča je to s temi tvojimi muhami?

Jur.: Počekaj malo, — ne makni se. Jedna ti je na nose. Puf! — čapal sam ju. Biš mi znal, Franino, reć, ča sam ja sada učinil?

Jur.: Ter si sam rekla: čapal si muhu, ka je bila na mojem nose.

Fr.: I ča sam još storil?

Jur.: A ča me to pitaš? Strl si ju.

Fr.: A koliko sam ih storil?

Jur.: Ča ja znam — jednu samu.

Fr.: Aj sam nekoliko više. Čekaj da ti napišem... Na, pročitaj ovo, ako moreš!

Jur.: (Jurina je na harte napisal: ov strahoviti lumer: 84.742.977.242.880.000.000.000.)

Fr.: Ki ćeš da ti to pročitat? To moraj bit jedan strahoviti broj!

Jur.: Imaš pravu! Ovo je vaistinu jedan strahoviti broj. I, viš, ja morem reć, da sam malo prej ovdje pred tobom zadavil ta strahoviti broj muh.

Fr.: Sada pak i ja vidim, da ti se malo meša, Jurino. Kakov strahoviti broj, kada nisi nego jednu zadavil?

Jur.: Poslušaj me malo, pak ćeš videt, da miš se ne meša. Koliko ga j' danas?

Fr.: Danas je prvi junja.

Jur.: Dobro! Da nisam ja ovu muhu danas ubil, do deset dan bilo bi od nje vanka prišlo četiri sto i osamdeset novih muh. Deset dan kasneje, 20. junja, bilo bi od onih 480 muh prišlo vanka 47,600 novih muh. Od teh muh bi se na 30. junja zleglo skoro 7 milijuni muh, od teh sedam milijuni muh prišlo bi 10. lujla vanka skoro 870 milijuni muh, od keh bi se 20. lujla zleglo oko 85 milijardi muh i sve tak napred, dokle bi malo po malo, i to na kraju septembra, prišal vanka on strahoviti broj, kega sam ti malo prej napisal. Sada reci ti malo mane: sam ja ubil malo prej onoliko muhi, ale nisam?

Fr.: A si, hormiča! Pak ča ti je boljje, da si ih toliko zatrl?

Jur.: Ako ni mane, moglo bi bit boljje kemu drugemu. Biš mi znal ti reć, na ki način prihajaju va naše tefi neke boli kako na jedne rečene: tif, febra i druge neke, osobito detečje boli?

Fr.: Govore, da se va zrake i va prahe i va blate skrivaju, neka jako mala blaga i da se ta blaga ne moru videt s prostim okom, nego skroze stakla, ka svaku stvar veću delaju. I ako ta mala blaga pridu čoveku ale detetu va krv — samo bol je tu.

Jur.: I ne samo bol, nego veće puti i smrt. A znaš, ki je on, ki najviše oneh maleh blag pernese na naše telo i va našu krv? To ti je muha — puška ju ubila! I sam si rekla, da se čna mane nevidljiva blaga najviše kote na blate i va gnjoe. A kega ćeš još nać na blate i va gnjoe ako ne muhu? Zato ona pohere vas on smrad, ono nevidljiva blaga i lepo nam ih slaže poma va hranu, ku jimo, va nos i va usta i svakamo.

Fr.: Ne razumem, kako to ona more!

Jur.: Si kada videl kakovu muhu, pod staklom, ko povećava stvari?

Fr.: Za pravo reć: nisam.

Pijte kakao De Jong's

Ribaric Anton - Vedice, Na raspravi 24. septembra 1926 je bio usvojen odbijen.

San Andrija - Gologorica, Hula. Ne proziva da ste vi uopće rekurali na Cortei deli Conti protiv odredbe, kojom vam je bila odbijena penzija.

Rotar Anton pok. Antuna - Vedice. Ministarskim dekretom od 16. V. 1926, br. 25962 odbivena vam je penzija, jer se smatra, da je vaš pokojni sin žrtva nepreznosti a njegova smrt nije uslijedila direktnim neposrednim i silovitim uzrokom rata.

Vale Josip - Puntera, Barban, Prema čl. 25. kr. dekreta od 1. V. 1922, br. 701 mjesna ratna penzija počinje od 1. dana sljedećeg mjeseca iza kako je obavljen liječnički pregled.

Rupena Mate - Noga, Milje. Vaša će stvar biti doskora definitivno riješena. Stvoren je projekt, da vam se dade penzija te je projekt poslan dne 14. maja ov. godine likvidacijskom odboru da odući o tome.

Licini Falor Marin - Šumbreg. Generalna Prokura računskog dvora je dne 7. januara ove godine poslala zaključke da vam se saopće.

Matko Franc - Trnovo. Generalna Prokura računskog dvora zatražila je mišljenje više sanitarne komisije kod ministarstva vojne, te smo stvar požurili.

Perić Jelava - Kaštel, Generalna Prokura računskog dvora zatražila je neke podatke od ministarstva inostranih djela, što smo i požurili.

Novi zakon javne sigurnosti

GLAVA IV.

O odredbama, koje se odnose na malodobne isposje 16 godina.

Čl. 180.

Mladji od 16 godina, koga se mora smatrati dangubom, skitnicom, oklevetanijem u smislu ovog zakona, načelnik okružnog ureda sigurnosne oblasti prijavit će predsjedniku tribunalu.

Predsjednik nakon shodnih izvidjaja određuje, da se prijavijenik preda ocu ili rođjaku uzahodnog koljena ili štinitiku uz nalog da skrbi za njegov uzgoj i da pazi na njegovo vladanje, pod prijetnjom plateža jedne globe do 2000 lira.

U slučaju nemara može biti proglašen gubitak očevne vlasti i štinitstva u smislu gradjanskog zakonika.

Čl. 181.

Kad mladji od 16 godina nema roditelja, rođjaka uzahodnog koljena ili štinitika ili kad ovi ne mogu da skrbe za njegov uzgoj i nadzor, predsjednik tribunala određuje da bude predan kojoj čistitij porodici, koja je pripravna da ga primi, ili kojem uzgojnom popravilištu, dok nije naučio koje zanimanje, zvanje ili koji zanat, ali nikad pak preko malodobnosti (16 godina). Roditelji ili rođjaci uzahodnog koljena dužni su da plate hranarinu ili onog djela njezinog, koji će se od slučaja do slučaja odrediti.

Čl. 182.

Odrebe prijašnjih članaka upotrebljavaju se i za mladje od 16 godina, koji običajno prosjaci i koje se kurvaju.

Čl. 183.

Protiv odredbama predsjednika tribunala dopušten je utok na prvoga predsjednika prizivnog sudišta.

Utok može biti podnesen i od onog koji vrši nad malodobnikom očevnu vlast ili štinitstvo kaošto i od javnog prokuratora.

Prvi predsjednik prizivnog sudišta mora da sasluša generalnog prokuratora prije nego što riješi rekurz.

VIII. POGHLAVJE.

GLAVA JEDINA.

O udružanjima, juridičkim bićima i zavodima.

Čl. 214.

Udruženja, juridička bića i zavodi, koji postoje ili djeluju u Kraljevini ili u kolonijama, moraju da saopće sigurnosnoj vlasti akt, kojim su utemeljeni, pravila i unutarnji poslovnik i poimenačni iskaz društvenih članika i članova po imenu kao i svaku drugu vijest o svojoj organizaciji i djelatnosti i to svaki put, kad to od njih traži sigurnosna vlast iz razloga reda ili javne sigurnosti.

Dužni su to da prijave svi oni, koji su na vodećem mjestu ili koji zastupaju ta udruženja, juridička bića ili zavode, na centralnim i lokalnim sjedištima.

Prijava se mora obaviti u roku od dva dana, otkada je dotočeno traženje saopćeno.

Prekršitelji kažnjavaju se zatvorom od najmanje tri mjeseca i globom od 2000 do 6000 lira.

Ako su informacije (obavijesti) hotimično lažne ili nepotpune, primjeniti će se kazna od najmanje jedne godine i gloha od L. 5000 do L. 30.000. Osudjenik bit će također za pet godina isključen od javnih službi.

U svim slučajevima ne obavljene, lažne ili nepotpune prijave može prefekt da raspusti udruženja.

Čl. 215.

Osim u slučaju prethodnog članka, može prefekt da odredi raspust udruženja, juridičkih bića ili zavoda, postojećih i djelujućih u Kraljevini, kad, a ma bilo kako djeluju protivno nacionalnom poretku u državi.

U dekretu može prefekt da odredi zaplijenu društvenog imetka.

Protiv odredbe prefekta dopušten je rekurz na ministra unutarnjih posala.

Protiv odredbe ministra: nije dopušten rekurz iz nikakvih razloga.

Čl. 216.

Ako civilni i vojnički funkcionari, činovnici, i agenti svake vrste i svakog stepena, nalazeći se u državnoj službi, te i funkcionari, činovnici i agenti u službi pokrajina, občina ili zavoda, što se nalaze pod zaštitom države, pokrajine ili općine, pripadaju pa makar kao obični članovi kojem udruženju, juridičkom biću ili zavodu, postojećem u Kraljevini ili izvan nje, i djelujućem, pa makar samo djelomično, na potajni ili skriveni način, ili kojeg su članovi vezani na tajnu, bit će skinuti ili maknuti sa stepena i sa službe ili bilo kako otpušteni iz službe. Uz to će se primijeniti i odredbe članka 214.

Gore napomenuti civilni i državni funkcionari činovnici i agenti dužni su, kad se to naročito od njih traži, da prijave, da li pripadaju, pa makar samo kao obični članovi, udruženjima, bićima i zavodima bilo koje vrste, postojećim ili djelujućim u Kraljevini ili izvan nje. Državni namještenici imaju da podnesu prijavu ministru, a svi drugi pokrajinskom prefektu.

Napomenutim civilnim i vojničkim funkcionarima, činovnicima i agentima, kad u roku od dva dana ne bi udovoljili tom zahtjevu, obustavit će se plaća za najmanje 15 dana, te za najviše tri mjeseca.

Ako je dotočni hotimice dao lažne ili nepotpune informacije, kaznit će se obustavljanjem plaće za najmanje šest mjeseci.

Čl. 217.

Tko neovlašteno i javno nosi odoru ili znakove jednog udruženja, bića ili zavoda, postojećeg ili djelujućeg u državi, bit će kažnjen globom od 100 do 1000 lira.

Ako se to radi iz političkog razloga, protivnom nacionalnom poretku u državi, prekršitelj se će kazniti zatvorom od tri mjeseca do pet godina i globom od 3000 do 10.000 lira.

Čl. 218.

Pod pojmom udruženja zamišljene su ovdje političke stranke, grupe i organizacije uopće, pa makar bile samo privremene.

Književnost i umjetnost

Metoda početnog čitanja i pisanja.

Naš zemljak, učitelj gosp. Ante Defranceschi iz Ližnjana kod Pula napisao je sada drugu pedagošku knjigu: Metoda početnog čitanja i pisanja te put do slobodnih sastavaka. Prva njegova knjiga 'Dječji samorad' bila je u njegovu knjigu učiteljski stručni listovi preporučuju svim učiteljima, a napose mladima, jer je u njoj gosp. Defranceschi obradio metodu obučavanja na temelju iskustva, kako je on provadjao u školi.

Mi se radujemo djelovanju gospodina Defranceschija na pedagoškom polju. Svojim radom iskazuje se i kao dobar pedagog i dostojni predstavnik istarskih učitelja.

Našim učiteljem, koji su ostali još ovdje najtoplije preporučujemo ovu knjigu. Naručuje se kod 'Narodne knjižnice' u Zagrebu, Vojnička ul. 13. Cijena 25 dinara.

DAROVI.

Prigodom vjenčanja gosp. Aleks. Gauša sa gđicom Ljubicom Vlah u Kastvu sakupilo je veselo društvo za fond milje nam i utješljive 'Istarske Riječi' 34 dinara i 31 liru.

Darovali su: po 5 dinara: Aleksandar Gauš i Ljubica Gauš; po 10 dinara: Josip Gauš i Milica Dubrović; po 4 dinara: Franjo Širolo. Po 5 lira darovao: Franjo Drnjević. Antica Vlah i Jaromir Vlah; po 3 lira: Marija Puž i Petra Jurdana; po 2 lira: Ivana Vlah, N. N. i Sanka Jurdana; po 1 liru: Antica Drnjević, Zlata Drnjević, Milivoj Puž i Nada Puž.

Mladomu paru želimo svaku sreću u novom životu, a za lijepe sjećanje plemenitih darovateljica i darovatelja srdačna hvala.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARI. Tiskar: TISKARA 'EDINOST' U TRSTU.

Višnjansko društvo za štednju i zajmove

redovitu glavnu skupštinu koja će se obdržavati: die 4. julija 1927. u 9 sata prije podne u društvenim prostorijama u selu Majkusi kod Sv. Ivana od Šterne.

DNEVNI RED: 1.) Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine. 2.) Izvješće upravnog odbora. 3.) Izvješće nadzornog odbora. 4.) Potvrda računskog zaključka za upravnju godinu 1926. 5.) Izbor upravnog odbora. 6.) Slučajnosti. Majkusi, dne 19. VI. 1927.

OPAZKA: Ako u određeno doba ne bude prisutan dovoljan broj zadrugara, obdržavati će se glavna skupština 1/2 sata kasnije sa istim dnevnim redom i zaključivati će pravovaljano bez obzira na broj prisutnih zadrugara.

KUĆA - Volosko 305 za svaku trgovinu zgodna, lijepi položaj, - na državnoj cesti - na križišću između Matulji-željeznica i Riječke naprema Opatici - kuglana i vrt, prodaje se uz povoljnu cijenu. Upitati se kod vlasnika Ivan Trinajstić, Volosca 17.

KUĆA br. 50 - Varljeni. Krasan položaj sa vinogradom i šumama, štala za marvu, neposredna blizina Opatici. Upute kod Trinajstić Ivana, Volosca 17.

PRODAJE SE uz veoma umjerenu cijenu lijepo imanje u blizini kolodvora Matulji-Opatica. Popitati se kod: Antona Dukić, Radetići 44. Mattuglie.

KAKAO De Jong's, holandski, za prednost radi njegove izvornosti, izvornosti i kakovosti. NOVE GREDE I DASKE prodaje po najpovoljnijim cijenama Matej Bančić - Kršanci p. Žminj (Gimino), Istra.

KUĆA 4 sobe, konoha i staja, vrt i polja sa šumom prodaje se. Tačnije informacije na naslov: Marko Kos, postar, Roč (Rozzo d'Istria). Kod istog prodaje sve postolarsko orudje, 2 postolarska in i krojački stroj.

Fotograf Matko Gortan u Pazinu preporuča sl. općinstvu mjesta i okolice svoje fotografsku radionu. Istraže trza svake vrste fotografije po kojima izv. poljeva razazna. te prečura silte (ogradičar). Fotografije za putnike (pasporta) kugovlatjuje u toku 1 sata.

KURJE OČI (kale)

liječi brzo i uspješno mast. Farmacia Sponza TRST - Via Tor S. Piero 10 - TRST Čuvajte se patvorina! Mast Rya možete dobiti u svim ljekarnama.

NAJBOLJE VRELO!

Kod nakupa ljetne i zimske robe (odjela) svih vrsta cipela, klobuka, kapa, košulja, kišobrana, kravata, finoš stofa, svih vrsta platna za košulje i odjele, te pokrovaca svih vrsta i cijena, obratite se na jedino domaće i najcjenije vrelo. M. KOREN & Co. - PAZIN (korao pred prošljom)

Succ. ANTONIO CICLITIRA

Ljesna trgovina - Uvoz i izvoz SKLADIŠTE LIJESA POD ŠKEDNJEM - TRST

E. PECENCO, TRST - VIA MUDA VECCHIA 3 (iza magliarata)

Strojevi za šivanje, vezenje i pletenje Adler - Neumann - Junker & Ruh najbolji za obitelj i obrt. Besplatno podučavanje za vezenje. Potrebštine za stroj. Popravci. Upostava motornog pogona. Sutra tržoanska tvrđka, ustanovljena 1890.

Automatski klaviri. Za gostione - hotele plesne dvorane za kuću. HARMONIJI - KLAVIRI - PIANINI prve poznate tvornice 'POLLMANN & WEISS' - STALLBERGER itd. ISPOSDUJE - zamjenjuje - popravija Na zahtjev šalje besplatno kataloge. Stabilimento Pianoforti Ing. R. Rosa - Trieste, Via Mazzini 44/III - Telef. 746

DAJTE PREDNOST holandeskom kakau DE JONG'S radi njegove izvornosti i izvrsne kakvoće. Zabilježite ga :: svaka ::

ZAVOD Dra. BONCINA-FINETTI Trst - Via Fabio Filzi 23 Primanja: od 10 do 12 i od 15 do 17

Radikalno liječenje: ŠIATIKE (BEDROBOLIE). Liječenje traje samo 3 dana. - Uspjeh zajamčen. Bolesti mišića na prsima i u bokovima.